

VYRIAUSYBĖS TEISĖS AKTO
(SPRENDIMO) PROJEKTAS

Nr. 09-0042/04/M

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

2009-03-18 4783

data

Nr.

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2009-03-18 Nr. ((7.2-01)-6K-0902854

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Finansų ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. kovo 16 d. pasitarimo sprendimą, teikia pagal Teisingumo ministerijos pasiūlymus patikslintą Finansinio tvarumo įstatymo projektą Nr. 09-0042/01/I(4).

PRIDEDAMA:

Lietuvos Respublikos Finansinio tvarumo įstatymo projektas Nr. 09-0042/01/I(3), 7 lapai.

Finansų ministras

Algirdas Šemeta

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIO TVARUMO ĮSTATYMO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO 4 IR 9
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI**

2009 m. d. Nr.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos Finansinio tvarumo įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektams ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalinti finansų ministrą Algirdą Šemetaį atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstant nurodytuosius įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Finansų ministras

2009-07-16

09-0042/03/6

AIŠKINAMASIS RAŠTAS DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIO TVARUMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Projekto tikslai ir uždaviniai.

Projekto tikslas – sudaryti prielaidas valstybei, siekiant apsaugoti svarbius visuomenės interesus, imtis priemonių, stiprinančių bankų sistemos finansinį stabilumą ir patikimumą.

Kadangi finansų sektorius, kurio reikšmingiausią dalį Lietuvoje sudaro bankai, priskirtinas prie vieno jautriausių sektorių, situacija kuriame gali turėti nepaprastai reikšmingos įtakos šalies ekonomikai, gyventojų ir įmonių pasitikėjimui šalies finansų sistema, šios sistemos stabilumui, būtina užtikrinti savalaikių ir tinkamų finansų sistemos stabilumo išsaugojimo priemonių panaudojimo galimybes.

Būtinybę rengti įstatymo projektą, kuriuo būtų sudarytos galimybės Lietuvos Respublikos Vyriausybei esant reikalui imtis veiksmų, reikalingų bankų, kurių finansinė būklė galėtų sutrikdyti sklandų visos bankų sistemos funkcionavimą ir turėtų neigiamos įtakos šios sistemos stabilumui, veiklos užtikrinimui, nulėmė šios priežastys:

1) tai, kad Lietuvos bankų sektorius yra įtakojamas pasaulinės finansų krizės ir jos poveikio ekonomikai bei bendro ekonominio sulėtėjimo, o bankų sektoriaus problemos savo ruožtu tiesiogiai įtakotų visus Lietuvos ūkio subjektus, kurių verslo plėtra ir vystymasis tiesiogiai priklauso nuo bankų kreditavimo galimybių;

2) pasaulio finansų krizės, kuri šiuo metu kelia grėsmę ir iš esmės stabiliems bankams, mastas, glaudžios Europos finansų rinkų sąsajos ir didelis jų tarpusavio priklausomumas, pasekmės, kurios galėtų dar labiau sustiprinti krizę bankrutavus kuriai nors sistemai svarbiai finansų įstaigai;

3) šiuo metu nepaprastai sumažėjęs bendras pasitikėjimas bankų sektoriumi. Netikrumas dėl finansų įstaigų kredito rizikos turėjo ir tebeturi neigiamos įtakos tarpbankinio skolinimosi rinkai ir labai apsunkina finansų įstaigų galimybes gauti likvidžių lėšų. Tokiomis aplinkybėmis finansų krizė veikia ir stabilias finansų įstaigas, kurioms sunkumų kelia būtent sąlygos rinkose, labai ribojančios galimybes gauti likvidžių lėšų.

Tokių sprendimų, kaip šis įstatymo projektas, svarbą esamomis aplinkybėmis yra pažymėjusi ir Europos Komisija, kuri savo Komunikate dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo finansų įstaigoms skirtoms priemonėms dėl dabartinės pasaulinės finansų krizės pripažįsta, kad valstybės narės gali apsispręsti imtis atitinkamų finansų sistemos stabilumo išsaugojimo priemonių. Europos Komisija taip pat pabrėžė, kad dėl išskirtinio dabartinių finansų sektoriaus problemų pobūdžio tokiomis priemonėmis galėtų būti siekiama daugiau nei vien tik stabilizuoti konkrečią finansų įstaigą, ir jos galėtų apimti bendrąsias pagalbos finansų sektoriui schemas.

Šis įstatymo projektas yra prevencinė priemonė, kurios taikymas priklausytų nuo finansų rinkose susiklosčiusios situacijos ir būtų trumpalaikis.

2. Įstatymo projekte siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir teigiami rezultatai, kurių galima tikėtis priėmus įstatymo projektą.

Įstatymo projekte numatytos šios finansinio stabilumo stiprinimo priemonės, turėsiančios teigiamos įtakos stabiliam bankų sistemos funkcionavimui, visuomenės pasitikėjimui šalies finansų sistema, verslo sąlygų užtikrinimui: valstybės garantijos, bankų

turto išpirkimas, valstybės dalyvavimas banko kapitale. Projekte siūloma nustatyti, kad konkrečiam bankui taikytinos viena ar kelios finansinio stabilumo stiprinimo priemonės būtų pasirenkamos vadovaujantis šiame projekte nustatytais principais bei atsižvelgiant į banko finansinę padėtį ir veiklos perspektyvas, į situaciją Lietuvos Respublikos finansų sektoriuje ir pasaulio finansų rinkose, į banko, kuriam taikytinos finansinio stabilumo priemonės, prašymą ir Lietuvos banko išvadą bei kitas reikšmingas aplinkybes. Numatyta, kad bankas finansinio stabilumo stiprinimo priemonės taikymo laikotarpiu turi vykdyti tam tikras finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo sąlygas, kurios nustatomos atsižvelgiant į pirmiau minėtus kriterijus. Šiose sąlygose, be kita ko, gali būti numatyti tokie reikalavimai, kaip dividendų mokėjimo apribojimas, banko organų darbo užmokesčio ar kitų išmokų apribojimai ir pan.

Įstatymo projekte nurodytas finansinio stabilumo stiprinimo priemonės taikytų Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Kadangi projektas neapima Lietuvos banko kompetencijoje esančių priemonių, siekiant aiškaus funkcijų atskyrimo įstatymo projekte nurodoma, kad Lietuvos bankas dalyvauja taikant finansinio stabilumo stiprinimo priemonės jo veiklą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka. Todėl Lietuvos banko dalyvavimas Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai taikant finansinio stabilumo stiprinimo priemonės pagrinde yra susijęs su Lietuvos banko kaip bankus prižiūrinčios institucijos patariamuoju vaidmeniu, t.y. numatoma, kad taikant priemonę Lietuvos bankas teiktų išvadą dėl banko likvidumo ar mokumo būklės, taip pat numatoma galimybė Lietuvos bankui teikti savo pasiūlymus dėl konkrečios taikytinos finansinio stabilumo stiprinimo priemonės parinkimo konkrečiu atveju ir dėl tokios priemonės taikymo sąlygų. Atkreiptinas dėmesys, kad Europos centrinis bankas, vertindamas kitų Europos Sąjungos šalių parengtus nacionalinius finansinio stabilumo stiprinimo priemonių planus ir ypač – nacionalinių centrinių bankų dalyvavimą vyriausybių taikomose finansinio stabilumo stiprinimo schemose, yra ne kartą pažymėjęs, kad centrinio banko vaidmuo, siekiant nepažeisti jo nepriklausomumo principo, įtvirtinto Europos Sąjungos teiseje, neturėtų būti didesnis nei jam priskirtų priežiūros funkcijų atlikimas bei apsiriboti patariamąja funkcija.

Šiuo įstatymu siekiama sudaryti galimybę teikti valstybės garantijas, t.y. garantijas bankams skolinantis rinkoje, jei tai leistų padidinti banko likvidumą ar kitaip sustiprinti banko stabilumą ir patikimumą. Pagal šį įstatymo projektą, banko įsipareigojimų, kurių įvykdymą garantuoja valstybė, suma negali viršyti banko nuosavo kapitalo ir jų terminas negali būti ilgesnis nei 3 metai; bankas turi būti mokus. Projekte nustatyta, kad valstybės garantijų teikimo, įskaitant garantinės įmokos dydį, ir vykdymo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Projekte numatyta, kad valstybė gali dalyvauti banko kapitale suteikdama bankui pasitikėtinę (subordinuotąją) paskolą, įsigydama išleidžiamų naujų banko akcijų, įsigydama visas ar dalį banko akcijų iš banko akcininkų ar paimdama banko akcijas visuomenės poreikiams. Įstatymo projekte nustatyta, kad valstybė dalyvauja banko kapitale, jei, siekiant sustiprinti banko veiklos stabilumą ir patikimumą, reikia padidinti banko nuosavą kapitalą, per dalyvavimą banko organų veikloje ir atitinkamų sprendimų priėmimą užtikrinti tinkamą finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo sąlygų vykdymą ir (arba) įstatymų nustatyta tvarka imtis kitų veiksmų.

Projekte taip pat numatoma galimybė išpirkti banko turtą tuo atveju, kai Lietuvos bankas pateikia išvadą, kad tokios finansinio stabilumo stiprinimo priemonės panaudojimas leistų atkurti banko mokumą, riziką ribojančių normatyvų vykdymą ar kitaip sustiprintų banko stabilumą ir patikimumą. Įstatymo projekte nustatyta, kad iš bankų išpirktą turtą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka patikėjimo teise valdytų, naudotų ir juo disponuotų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta institucija ar kitas įgaliotas juridinis asmuo.

Projekte numatomas banko akcijų paėmimas visuomenės poreikiams. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnio 3 dalį, kurioje nustatyta, kad nuosavybė gali būti paimama tik įstatymo nustatyta tvarka visuomenės poreikiams teisingai atlyginant, bei Civilinio kodekso 4.100 straipsnio nuostatas įstatymo projekte reglamentuojami konkretūs išimtiniai atvejai, kada Vyriausybė turės teisę priimti sprendimą paimti banko akcijas visuomenės poreikiams, banko akcininkų informavimas apie priimtus sprendimus, paimamų akcijų įvertinimas, atlyginimas banko akcininkams už paimamas akcijas ir kiti su akcijų paėmimu susiję klausimai.

Pagal įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Vyriausybė turėtų teisę priimti sprendimą paimti banko akcijas visuomenės poreikiams tik įstatyme nustatytais išimtiniais atvejais, t.y. tik tada, kai siekiant išvengti reikšmingos grėsmės bankų sistemos stabilumui ir patikimumui būtų pripažinta, kad sistemiškai svarbiam bankui būtina taikyti nustatytas finansinio stabilumo stiprinimo priemones, tačiau bankas ir (arba) banką kontroliuojantys akcininkai nesutiktų su tokių priemonių taikymo sąlygomis ar kitaip kliudytų jas taikyti, arba jau pritaikius nustatytas finansinio stabilumo stiprinimo priemones nevykdytų esminių finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo sąlygų ir dėl to kiltų rimta grėsmė valstybės galimybėms susigražinti taikant finansinio stabilumo stiprinimo priemones panaudotas lėšas ar kitą turtą, arba dėl to būtų kitaip pažeidžiami visuomenės interesai.

Atsižvelgiant į tai, kad sutrikus bankų sistemos veiklai būtų pažeidžiami kone visų visuomenės narių interesai, taip pat ir jų nuosavybės teisė, bankų sistemos stabilumas ir patikimumas neabejotinai turėtų būti laikomas visuomenės interesu, kurį valstybė, vykdydama savo funkcijas, yra konstituciškai įpareigota užtikrinti (Konstitucijos 23 straipsnio 1 dalis, 46 straipsnio 3, 4 dalys). Taip pat turėtų būti pripažįstama, kad esant įstatymo projekte nustatytiems banko akcijų paėmimo visuomenės poreikiams pagrindams, banko akcijų perėmimas valstybės nuosavybėn būtų būtinas tam, kad valstybė turėtų realią galimybę imtis priemonių dėl bankų sistemos stabilumo ir patikimumo problemų sprendimo.

Siekiant apsaugoti banko akcininkų interesus, įskaitant teisę gauti teisingą atlyginimą už paimamas akcijas, įstatymo projekte reglamentuojama banko akcijų vertės nustatymo bei atsiskaitymo su banko akcininkais tvarka. Be to, banko akcininkai savo interesus galės ginti teisme (Civilinio kodekso 4.100 straipsnio 3 dalis). Tačiau įstatymas nustato ir tam tikrą išimtį iš bendrojo teisinio reguliavimo. Pagal Civilinio kodekso 4.100 str. 4 d. nuosavybės teisė į visuomenės poreikiams paimamą kilnojamąjį daiktą (turtą) valstybei pereina nuo atsiskaitymo su daikto (turto) savininku momento. Konstitucinis Teismas taip pat yra nurodęs, kad priimant sprendimą dėl nuosavybės paėmimo visuomenės poreikiams, tuo pat metu turi būti nustatomas ir atlyginimo už paimamą nuosavybę dydis, taip pat nustatoma, kokia tvarka savininkui bus atlyginama už paimamą nuosavybę (Konstitucinio Teismo 2003 m. kovo 4 d. nutarimas). Tuo tarpu įstatymo projekte numatoma, kad nuosavybės teisė į paimamas akcijas pereina valstybei nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo paimti banko akcijas visuomenės poreikiams įsigaliojimo momento. Šios išimties būtinumas grindžiamas tuo, kad atsiskaitymo su banko akcininkais procesas (akcijų įvertinimas, lėšų akcininkams išmokėjimas ir t.t.) kliudytų būtinų sprendimų priėmimo operatyvumui, o valstybei, siekiant apsaugoti jau minėtus visuomenės interesus, būtina turėti galimybę labai operatyviai paimti akcijas savo nuosavybėn, nes su mokumo ar likvidumo problemomis susidūrusiam sistemiškai svarbiam bankui laiku netaikant jo veiklą stiprinančių ar kitų visuomenės interesus apsaugančių priemonių, tokio banko problemos ir jų įtaka visos bankų sistemos stabilumui ir patikimumui labai sparčiai didėtų ir dėl to vėliau problemų sprendimas būtų žymiai sudėtingesnis ar net neįmanomas ir visuomenės interesams būtų padaryta nepalyginamai didesnė žala. Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad „įstatymų leidėjas, įtvirtindamas

tokias bendrojo teisinio reguliavimo išimtis, kad tam tikrais atvejais yra netaikomos tam tikros įstatymų nuostatos, saugančios asmenų nuosavybės teises, ir dėl tų nuostatų netaikymo gali būti padaryta žala asmens nuosavybės teisėms, turi pareigą kartu nustatyti ir tokį teisinį reguliavimą, kuris leistų asmens nuosavybės teisių apsaugą užtikrinti kitomis priemonėmis“ (Konstitucinio Teismo 2005 m. gruodžio 12 d. nutarimas). Todėl įstatymo projekte numatoma, kad banko akcininkams atlyginant už paimamas akcijas, jiems taip pat sumokamos Civilinio kodekso 6.210 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio palūkanos nuo jiems priklausančio atlyginimo už paimamas akcijas už laikotarpį nuo sprendimo paimti akcijas priėmimo dienos iki atsiskaitymo su akcininkais dienos.

Parengtajame Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatomi galimi lėšų šaltiniai, kurie gali būti panaudoti finansinio stabilumo priemonėms įgyvendinti. Konkretūs skolinimosi valstybės vardu ir valstybės garantijų limitai, taip pat kitos skiriamų lėšų sumos nustatomos kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose.

Svarbu pažymėti, kad Ecofin Taryba 2008 m. spalio 7 d. priimtose išvadose dėl neatidėliotinų atsakomųjų veiksmų dėl finansinės sumaišties įsipareigojo imtis visų būtinų priemonių bankų sistemos patikimumui ir stabilumui gerinti, siekiant atgauti pasitikėjimą finansų sektoriumi ir užtikrinti jo tinkamą veikimą.

Atsižvelgdama į dabartinės finansų rinkų krizės sudėtingumo mastą ir jos galimą poveikį visai valstybių narių ekonomikai, Europos Komisija išreiškė nuomonę (Europos Komisijos komunikatas dėl valstybės pagalbos taisyklių taikymo finansų įstaigoms skirtoms priemonėms dėl dabartinės pasaulinės finansų krizės), kad esamomis aplinkybėmis valstybės narės gali, nepažeisdamos valstybės pagalbos teikimo taisyklių, imtis pagalbos priemonių, šiai sisteminei krizei įveikti – visų pirma tų priemonių, kuriomis gali pasinaudoti kelios ar visos valstybės narės finansų įstaigos.

2008 m. spalio 15–16 d. Europos Vadovų Taryba (EVT), atsižvelgdama į krizę finansų rinkoje, patvirtino, jog yra pasiryžusi imtis suderintų ir visapusiškų veiksmų siekiant greitai ir veiksmingai reaguoti į krizę finansų rinkoje. EVT pritarė spalio 12 d. eurozonos šalių parengtiems suderinto veiksmų plano principams. Eurozonos šalys įsipareigojo veikti kartu bei koordinuoti savo veiksmus ir priėmė deklaraciją dėl Europos veiksmų plano susidariusiai situacijai finansų rinkose spręsti (pagrindinės deklaracijos nuostatos: - užtikrinti reikiamą likvidumą finansų įstaigoms; - palengvinti finansų įstaigų finansavimą, kuris šiuo metu yra apribotas; - suteikti finansų įstaigoms papildomų kapitalo šaltinių, kad būtų užtikrintas tolesnis ekonomikos finansavimas ir kt.). Šių deklaracijos nuostatų kviečiamos laikytis ir ne eurozonos ES valstybių vyriausybės, centriniai bankai bei priežiūros institucijos. Europos centrinis bankas (ECB), atsižvelgdamas į 2008 m. spalio 12 d. eurozonos šalių deklaraciją ir 2008 m. spalio 15-16 d. EVT sprendimus, taip pat pristatė rekomendacijas dėl valstybės garantinių schemų bankams ir dėl rekapitalizacijos instrumentų kainos nustatymo. Pagrindinis ECB rekomendacijų tikslas – kad valstybių narių garantinių schemų priemonės būtų nuoseklios, suderintos ir panašios tarp šalių, neiškreiptų bankinės rinkos ir suteiktų nuoseklią likvidumo paramą bankų sektoriui.

Parengtojo įstatymo projekto nuostatos ir jame numatytos priemonės visiškai atitinka visas pirmiau išvardintas rekomendacijas ES lygmenyje.

Daugelis ES valstybių narių jau yra parengusios ir taiko panašaus pobūdžio finansinio stabilumo priemones ir planus, kuriuose numatomi galimi veiksmai: indėlių garantijų lygio padidinimas, likvidumo parama bankams, restruktūrizavimo, rekapitalizavimo priemonės ir kt.

3. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir priemonės, kurių reikėtų imtis joms išvengti.

Priėmus įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

4. Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai priimtas įstatymo projektas neturės.

5. Įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Teikiamame įstatymo projekte siūlomi pakeitimai sudarys prielaidas stabilios bankų sistemos veiklos užtikrinimui, o tuo pačiu bus prisidedama prie to, kad ūkio subjektams būtų prieinami verslo vykdymui ir plėtrai reikiami finansavimo šaltiniai.

6. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą.

Kartu su Finansinio tvarumo įstatymo projektu kaip susijęs yra teikiamas Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Šiuo metu tebegalioja 1995-12-21 Lietuvos Respublikos įstatymas dėl priemonių komercinių bankų likvidumui palaikyti Nr. I-1155 ir 1996-06-18 Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių bankams restruktūrizuoti įstatymas Nr. I-1386. Šiuos įstatymus reikėtų pripažinti netekusiais galios. Taip pat reikalinga pripažinti netekusia galios Valstybės garantijų tarpbankiniams kreditams suteikimo tvarką, patvirtintą 1995-12-27 Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 1616/14, patikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 4 d. nutarimą Nr. 667 „Dėl paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų bei valstybės garantijų teikimo ir suteiktų paskolų grąžinimo taisyklių patvirtinimo“.

7. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis, Europos Sąjungos teisės aktams. Šis projektas atitinka Ecofin Tarybos 2008 m. spalio 7 d. priimtas išvadas dėl neatidėliotųjų atsakomųjų veiksmų dėl finansinės sumaišties, euro zonos šalių 2008 m. spalio 12 d. deklaraciją dėl euro zonos šalių bendro europinio veiksmų plano, prie kurio kviečiamos prisijungti ir ne euro zonos šalys ir kuriuo siekiama užtikrinti reikiamą likvidumą finansų įstaigoms, palengvinti finansų įstaigų finansavimą ir suteikti finansų įstaigoms papildomų kapitalo šaltinių, kad būtų užtikrintas tolesnis ekonomikos finansavimas, taip pat Europos Vadovų Tarybos 2008 m. spalio 15-16 d. priimtus sprendimus dėl iniciatyvų siekiant tinkamai ir laiku reaguoti į pasaulio finansų krizę, Europos centrinio banko rekomendacijas, Europos Komisijos komunikatų nuostatas.

8. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymų lydymųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Kartu su Finansinio tvarumo įstatymo projektu kaip susijęs yra teikiamas Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo. Be to, įgyvendinant įstatymo projektą reikalinga pripažinti netekusia galios Valstybės garantijų tarpbankiniams kreditams suteikimo tvarką, patvirtintą 1995-12-27 Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 1616/14, patikslinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 4 d. nutarimą Nr. 667 „Dėl paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų bei valstybės garantijų teikimo ir suteiktų paskolų grąžinimo taisyklių patvirtinimo“.

9. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas (pateikiami įvertinimai artimiausiems metams ir ateičiai).

Konkretūs skolinimosi valstybės vardu ir valstybės garantijų limitai, taip pat kitos skiriamų lėšų sumos nustatomos kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose.

10. Įstatymo projekto autorius ar autorių grupė, įstatymo projekto iniciatoriai: institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai.

Įstatymo projektą parengė Finansų ministerijos Finansų rinkos departamentas (direktorė – Audrutė Dziskienė, tel. 2390175), atsakingas asmuo – Finansų rinkos departamento direktoriaus pavaduotoja Vilma Mačerauskienė, tel. 2390174.

11. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*:

„finansinio stabilumo priemonė“, „valstybės garantija“, „banko turto išpirkimas“, „dalyvavimas banko kapitale“.

Finansų ministras

Algirdas Šemeta

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIO TVARUMO ĮSTATYMAS

2009 m. d. Nr.
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

1. Šio įstatymo tikslas – sudaryti prielaidas valstybei, siekiant apsaugoti svarbius visuomenės interesus, imtis priemonių, stiprinančių bankų sistemos finansinį stabilumą ir patikimumą.
2. Šiame įstatyme nustatomos priemonės, kurių reikalui esant gali būti imamasi Lietuvos Respublikoje įsteigtų bankų ir užsienio bankų filialų (toliau – bankai) finansiniam stabilumui ir patikimumui stiprinti (toliau – finansinio stabilumo stiprinimo priemonės), jų taikymo tikslai, sąlygos ir tvarka.
3. Kiti įstatymai finansinio stabilumo stiprinimo priemonių panaudojimui taikomi tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip.
4. Šiuo įstatymu įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai nurodyti šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonės ir jų taikymas

1. Pagal šį įstatymą gali būti taikomos šios finansinio stabilumo stiprinimo priemonės:
 - 1) valstybės garantija;
 - 2) banko turto išpirkimas;
 - 3) valstybės dalyvavimas banko kapitale;
 - 4) banko akcijų paėmimas visuomenės poreikiams.
2. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonės įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka taiko Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Lietuvos bankas dalyvauja stiprinant bankų sistemos stabilumą ir taikant finansinio stabilumo stiprinimo priemonės jo veiklą reglamentuojančių teisės aktų ir šio įstatymo nustatyta tvarka.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija sprendžia klausimą dėl finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo, jei taikyti tokias priemones prašo bankas ir (arba) banko akcininkai, turintys banko įstatinio kapitalo ir (arba) balsavimo teisių dalį, suteikiančią teisę kontroliuoti banko veiklą (toliau vadinama – banką kontroliuojantys akcininkai), arba (užsienio banko filialo atveju) užsienio banko filialą Lietuvos Respublikoje įsteigęs asmuo, taip pat, jei Lietuvos bankas Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai pateikia šio straipsnio 3 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą išvadą.
4. Konkrečiam bankui taikytinos viena ar kelios finansinio stabilumo stiprinimo priemonės pasirenkamos atsižvelgiant į šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nustatytus principus ir kitas šio įstatymo nuostatas, į banko finansinę padėtį ir veiklos perspektyvas, į situaciją Lietuvos Respublikos finansų sektoriuje ir pasaulio finansų rinkose, į banko, kuriam taikytinos finansinio stabilumo stiprinimo priemonės, prašymą ir Lietuvos banko išvadą bei siūlymus dėl taikytinos finansinio stabilumo stiprinimo priemonės, į iš Lietuvos banko gautą informaciją apie jo pagal kitus įstatymus bankui

taikytas ar taikomas priemonės, jei jos buvo ar yra taikomos, į kitų Europos Sąjungos valstybių narių priežiūros institucijų, atsakingų už užsienio bankų priežiūrą, išvadą, siūlymus ar informaciją apie taikytas priemonės, jei bankas yra kontroliuojamas arba užsienio banko filialas yra įsteigtas kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje licencijuoto užsienio banko, jei tokia išvada, siūlymai ar informacija būtų gauta, į taikytinos finansinio stabilumo stiprinimo priemonės esmę, jos taikymo tikslus bei į kitas reikšmingas aplinkybes.

5. Pasiūlymus dėl konkrečios taikytinos finansinio stabilumo stiprinimo priemonės, taip pat dėl šios priemonės taikymo sąlygų kartu su šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta išvada Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai pateikia Lietuvos bankas.

6. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonės gali būti taikomos bankui, dėl kurio finansinės būklės kyla grėsmė bankų sistemos stabilumui ir patikimumui, ar (ir) bankui, kuris reorganizavimo atveju ar kitais būdais perima tokio banko prievoles.

3 straipsnis. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonių panaudojimo aplinkybės ir principai

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija taiko finansinio stabilumo stiprinimo priemonės esant visoms šioms aplinkybėms:

1) esant Lietuvos banko išvadai, kad bankas turi likvidumo problemų ar yra nemokus arba kyla reali grėsmė, kad turės likvidumo problemų ar taps nemokus ir, kad Lietuvos banko pagal teisės aktus galimos taikyti priemonės yra nepakankamos banko likvidumo ar mokumo problemoms spręsti;

2) turėdama pagrindą daryti išvadą, kad netaikant šio įstatymo nustatytų finansinio stabilumo stiprinimo priemonių kils reikšminga grėsmė bankų sistemos stabilumui ir patikimumui.

2. Taikant finansinio stabilumo stiprinimo priemonės vadovaujamosi šiais principais:

1) bankas, jo akcininkai ir vadovai turi prisiimti atsakomybę už savo veiklos padarinius ir įsipareigojimus, kurie leistų sustiprinti banko veiklos stabilumą ir patikimumą bei užtikrinti taikomų finansinio stabilumo stiprinimo priemonių įgyvendinimą, suteiktų valstybės piniginių išteklių ir turto efektyvų ir racionalų naudojimą;

2) turi būti atsižvelgiama į valstybės finansines galimybes ir siekiama valstybės piniginius išteklius ir turtą naudoti efektyviai ir racionaliai;

3) turi būti vadovaujamosi valstybės pagalbą reglamentuojančiais teisės aktais;

4) finansinio stabilumo stiprinimo priemonės turi būti taikomos laikinai, t.y. susiklosčius išimtinėms aplinkybėms - jei kyla reali grėsmė bankų sistemos stabilumui ir patikimumui, o pritaikytos finansinio stabilumo stiprinimo priemonės turi būti peržiūrimos valstybės pagalbą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais;

5) finansinio stabilumo stiprinimo priemonės turėtų būti taikomos laiku.

4 straipsnis. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo sąlygos

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai priimant sprendimą dėl finansinio stabilumo stiprinimo priemonės taikymo, išskyrus nutarimą paimti banko akcijas visuomenės poreikiams, kartu nustatomos finansinio stabilumo stiprinimo priemonės taikymo sąlygos, kurias finansinio stabilumo stiprinimo priemonės taikymo laikotarpiu turi vykdyti bankas ir (arba) banką kontroliuojantys akcininkai (užsienio banko filialą įsteigęs asmuo).

2. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonės taikymo sąlygos nustatomos atsižvelgiant į šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nustatytus principus, į taikomas finansinio stabilumo stiprinimo priemonės esmę, jos taikymo tikslus ir kitas reikšmingas aplinkybes. Nustatant finansinio stabilumo stiprinimo priemonės taikymo sąlygas, be kita ko, gali būti numatyta:

1) reikalavimai dėl banko veiklos pertvarkymo bei tolesnės stabilios ir patikimos banko veiklos užtikrinimo plano parengimo ir vykdymo;

2) dividendų mokėjimo apribojimai;

3) banko organų narių darbo užmokesčio ir kitų išmokų apribojimai;

4) reikalavimai kreditavimo apimtims šalies ūkiui finansuoti;

5) reikalavimai dėl banko organų narių pakeitimo.

3. Šio įstatymo 5 straipsnyje nurodytų valstybės garantijų teikimo sąlygos ir tvarka nustatomi vadovaujantis Europos centrinio banko rekomendacijomis dėl vyriausybės garantijų dėl banko skolos.

4. Priėmus sprendimą bankui taikyti finansinio stabilumo stiprinimo priemonę, bankas ir (arba) banko akcininkai (užsienio banko filialą įsteigęs asmuo) apie tai informuojami raštu, kuriame nurodomos finansinio stabilumo stiprinimo priemonės ir jų taikymo sąlygos. Bankas ir (arba) banką kontroliuojantys akcininkai (užsienio banko filialą įsteigęs asmuo) gautame rašte nustatytais terminais privalo sprendimą dėl finansinio stabilumo stiprinimo priemonės taikymo bankui priėmusią instituciją informuoti, ar sutinka su pasiūlytomis finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo sąlygomis.

5. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonės taikomos tik su banku ir (arba) banką kontroliuojančiais akcininkais sudarius sutartis, kuriose numatomi banko ir (arba) banką kontroliuojančių akcininkų įsipareigojimai vykdyti finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo sąlygas, išskyrus kai taikomas banko akcijų paėmimas visuomenės poreikiams.

6. Bankas ir (arba) banką kontroliuojantys akcininkai (užsienio banko filialą įsteigęs asmuo) prašantys taikyti finansinio stabilumo stiprinimo priemones privalo Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai jos nurodytais terminais pateikti informaciją, reikalingą sprendimui dėl finansinio stabilumo stiprinimo priemonės priimti, bei, sudarius sutartis dėl finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo, sutartyse nustatyta tvarka ir terminais teikti informaciją, reikalingą kontroliuoti, kaip vykdomos finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo sąlygos.

ANTRASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS GARANTIJOS IR BANKŲ TURTO IŠPIRKIMAS

5 straipsnis. Valstybės garantijos

1. Valstybės garantijos gali būti teikiamos dėl po šio įstatymo įsigaliojimo banko gaunamų paskolų ar kitaip prisiimamų finansinių įsipareigojimų, išskyrus tarpbankinius indėlius, ir kurie padidina banko likvidumą ar kitaip sustiprina banko stabilumą ir patikimumą.

2. Bankas, kurio įsipareigojimų įvykdymą garantuoja valstybė, turi būti mokus.

3. Banko įsipareigojimų, kurių įvykdymą garantuoja valstybė, suma negali viršyti banko nuosavo kapitalo arba, jei garantuojamas užsienio banko filialo įsipareigojimų įvykdymas, tokių įsipareigojimų suma negali viršyti einamuoju privalomųjų atsargų laikymo laikotarpiu filialui apskaičiuoto privalomųjų atsargų dydžio padauginto iš trijų. Banko įsipareigojimų, kurių įvykdymą garantuoja valstybė, terminas negali būti ilgesnis nei 3 metai.

4. Sprendimą dėl valstybės garantijų suteikimo pagal šį straipsnį priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė Valstybinės paskolų komisijos siūlymu.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, pasikonsultavusi su Lietuvos banku, nustato šiame straipsnyje numatytų valstybės garantijų teikimo ir vykdymo sąlygas ir tvarką, įskaitant garantinės įmokos nustatymo principus bei reikalavimą prievolių, galinčių atsirasti valstybei įvykdžius garanto įsipareigojimus, įvykdymą užtikrinti garantijos teikėjui priimtino banko ir (arba) banką kontroliuojančių akcininkų (užsienio banko filialą įsteigusio asmens) turto įkeitimu ir (arba) kitomis priimtinais prievolės užtikrinimo priemonėmis, laikantis nuostatos, kad įkeičiamo turto vertė, įvertinta nepriklausomo turto vertintojo, turi būti nemažesnė, nei suteikiamos paskolos suma.

6 straipsnis. Bankų turto išpirkimas

1. Banko turtas gali būti išperkamas tik jei Lietuvos bankas pateikia išvadą, kad šios finansinio stabilumo stiprinimo priemonės panaudojimas leistų atkurti banko mokumą, riziką ribojančių normatyvų vykdymą ar kitaip sustiprintų banko stabilumą ir patikimumą.

2. Banko turtas išperkamas sutartyje su banku nustatytais sąlygomis ir kaina. Banko turto kainos vertinimą atlieka su banku nesusijusi audito įmonė, turto vertintojas ar kitas tinkamą kvalifikaciją turintis asmuo, arba pagal sutartį pasitelkta su banku nesusijusi audito ar turtą vertinanti įmonė. Įvertinimo išlaidas apmoka bankas.

3. Iš bankų išpirktą turtą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka patikėjimo teise valdo, naudoja ir juo disponuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta institucija ar kitas Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotas juridinis asmuo.

TREČIASIS SKIRSNIS VALSTYBĖS DALYVAVIMAS BANKO KAPITALE

7 straipsnis. Valstybės dalyvavimo banko kapitale būdai

1. Valstybė dalyvauti banko kapitale gali:
 - 1) suteikdama bankui pasitikėtinę (subordinuotą) paskolą;
 - 2) įsigydama išleidžiamų naujų banko akcijų;
 - 3) įsigydama visas ar dalį banko akcijų iš banko akcininkų.
2. Valstybė šio straipsnio 1 dalies 1-3 punktuose nustatytais būdais dalyvauja banko kapitale, jei, siekiant sustiprinti banko veiklos stabilumą ir patikimumą, reikia padidinti banko nuosavą kapitalą, per dalyvavimą banko organų veikloje ir atitinkamų sprendimų priėmimą užtikrinti tinkamą finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymo sąlygų vykdymą.
3. Pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.
4. Valstybės suteiktos pasitikėtinės (subordinuotos) paskolos sutartyje privalo būti nustatyta galimybė keisti pasitikėtinę (subordinuotą) paskolą į banko akcijas.
5. Banko akcijoms perėjus valstybės nuosavybėn, esant reikalui bankui taikomos kitos šio įstatymo nustatytos finansinio stabilumo stiprinimo priemonės ir (arba) įstatymų nustatyta tvarka imamasi kitų veiksmų, reikalingų bankų sistemos stabilumui ir patikimumui užtikrinti.

KETVIRTASIS SKIRSNIS BANKO AKCIJŲ PAĖMIMAS VISUOMENĖS POREIKIAMS

8 straipsnis. Banko akcijų paėmimas visuomenės poreikiams

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę paimti banko akcijas visuomenės poreikiams tik išimtiniais atvejais, jei banko akcijų paėmimas valstybės nuosavybėn yra būtinas tam, kad valstybė galėtų laiku imtis veiksmų, reikalingų bankų sistemos stabilumui ir patikimumui užtikrinti ir jei kitos galimos priemonės nėra tinkamos arba jau pritaikytų priemonių nepakanka šiam tikslui pasiekti. Banko akcijos visuomenės poreikiams paėmamos Vyriausybės nutarimu teisingai atlyginant šio straipsnio 6-7 dalyse numatyta tvarka.
2. Nuosavybės teisė į paėmamas akcijas pereina valstybei nuo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo paimti banko akcijas visuomenės poreikiams įsigaliojimo. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas paimti banko akcijas visuomenės poreikiams įsigalioja pagal Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymo nuostatas, reglamentuojančias Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimų, kuriuos reikia priimti nedelsiant, įsigaliojimą. Vertybinių popierių sąskaitų tvarkytojai, gavę įsigaliojusį Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą paimti banko akcijas visuomenės poreikiams, privalo nedelsiant padaryti įrašus vertybinių popierių sąskaitose apie akcijų nuosavybės teisės perėjimą valstybei.
3. Paimtas akcijas patikėjimo teise valdo, naudoja ir jomis disponuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija ar kitas Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotas juridinis asmuo.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime paimti banko akcijas visuomenės poreikiams, be kita ko, nurodomi akcijų paėmimo visuomenės poreikiams motyvai ir atsiskaitymo su banko akcininkais tvarka.
5. Vyriausybės nutarimas paimti banko akcijas visuomenės poreikiams pateikiamas bankui, kuris privalo ne vėliau kaip per 5 dienas kiekvienam savo buvusiam akcininkui registruotu laišku išsiųsti pranešimą, kuriame nurodoma informacija apie priimtą Vyriausybės nutarimą ir tai, kad per 5

dienas nuo pranešimo gavimo dienos buvę akcininkai turi bankui raštu pranešti kredito įstaigoje atsidarytų (turimų) sąskaitų, į kurias turėtų būti pervesti pinigai už paimitas banko akcijas, duomenis.

6. Banko akcijų kainą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė pagal jos iš atestuotų auditorių, nepriklausomų turto vertintojų ar kitų tinkamą kvalifikaciją turinčių asmenų sudarytos ekspertų grupės, arba pagal sutartį pasitelktos audito ar turtą vertinančios įmonės siūlymus. Banko akcijų kainą nustatančių asmenų darbas ir kitos jų išlaidos apmokamos valstybės lėšomis. Nustatant banko akcijų kainą negali būti atsižvelgiama į bankui pagal šį įstatymą jau taikomas ar galimas taikyti finansinio stabilumo stiprinimo priemonės. Bankas privalo banko akcijų kainą nustatantiems asmenims pateikti duomenis, reikalingus banko akcijų kainai nustatyti. Nustačius banko akcijų kainą, apie tai raštu pranešama buvusiems banko akcininkams pagal šio straipsnio 5 dalį.

7. Buvusiems banko akcininkams sumokant nustatytą akcijų kainą už paimitas akcijas, jiems taip pat sumokamos Civilinio kodekso 6.210 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio palūkanos nuo jiems priklausančios sumokėti akcijų kainos už paimitas akcijas už laikotarpį nuo nutarimo paimti akcijas įsigaliojimo dienos iki atsiskaitymo su buvusiais akcininkais dienos. Su buvusiais banko akcininkais, kurie nepraneša apie kredito įstaigose atsidarytas (turimas) sąskaitas, atsiskaitoma pagal Civilinio kodekso 6.56 straipsnį.

9 straipsnis. Banko akcijų pardavimas

Pagal šį įstatymą valstybės įsigytos ar paimtos banko akcijos, kai banko finansinė būklė nebekelia grėsmės bankų sistemos stabilumui ir patikimumui ar, kitu, atsižvelgiant į situaciją Lietuvos Respublikos finansų sektoriuje ir pasaulio finansų rinkose bei kitas reikšmingas aplinkybes, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytu metu parduodamos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

PENKTASIS SKIRSNIS

FINANSINIO STABILUMO STIPRINIMO PRIEMONIŲ FINANSAVIMO ŠALTINIAI

10 straipsnis. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonių finansavimo šaltiniai

1. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonės gali būti įgyvendinamos panaudojant:
 - 1) valstybės biudžeto lėšas;
 - 2) Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšas;
 - 3) valstybės vardu pasiskolintas lėšas, taip pat teisės aktų nustatyta tvarka išleistus Vyriausybės vertybinius popierius (toliau – VVP);
 - 4) valstybės turimas reikalavimo teises pagal banko įsipareigojimus mokėti valstybei;
 - 5) kitus teisės aktuose nustatytus lėšų šaltinius.
2. Finansinio stabilumo stiprinimo priemonių įgyvendinimui panaudojant VVP, šių vertybinių popierių charakteristikas bei išleidimo į apyvartą, tarp jų ir apyvartumo, sąlygas nustato Vyriausybei atstovaujanti Finansų ministerija Valstybės skolos įstatymo nustatyta tvarka.
3. Sprendimą skolintis valstybės vardu šio įstatymo nustatytiems tikslams įgyvendinti neviršijant Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatytų limitų priima Vyriausybei atstovaujanti Finansų ministerija.
4. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyti VVP Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti perleidžiami bankams mainais už šių bankų turtą.

11 straipsnis. Vyriausybės priimtų turtinių įsipareigojimų vykdymas

Visiems pagal šį įstatymą Vyriausybės priimtiems turtiniams įsipareigojimams vykdyti naudojami visi galimi valstybės finansiniai ištekliai, tarp jų ir nauji pagal Valstybės skolos įstatymą priimti turtiniai įsipareigojimai, taip pat lėšos, gautos realizavus iš bankų išpirktą turtą, lėšos, gautos nustatyta tvarka pardavus valstybei priklausančias šio įstatymo nustatyta tvarka įsigytas ar paimitas bankų akcijas, dividendus, gautus iš bankų, kurių akcijas valstybė įsigijo ar paėmė pagal šį įstatymą, taip pat lėšos, gautos realizavus už valstybės garantiją įkeistą turtą.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12 straipsnis. Informacijos apsauga

Visa informacija, kurią pagal šį įstatymą Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar kitiems jos įgaliotiems asmenims pateikia bankai, jei bankas pateikdamas informaciją nenurodo kitaip, laikoma konfidencialia. Gauta konfidenciali informacija gali būti naudojama tik šio įstatymo nustatytoms funkcijoms vykdyti ir negali būti skelbiama viešai, kam nors perduodama ar kitokiu būdu padaroma prieinama, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus.

13 straipsnis. Pranešimas apie pateiktus reikalavimus vykdyti prievoles

1. Bankai privalo Lietuvos banko nustatyta tvarka nedelsiant pranešti Lietuvos bankui apie atvejus, kai bankų veiklą tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai kontroliuojantys akcininkai arba tokių akcininkų tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai kontroliuojamos įmonės (toliau – bankus kontroliuojantys asmenys) reikalauja (ar bankai patys ketina) prieš terminą gražinti lėšas bankus kontroliuojantiems asmenims ar įvykdyti jiems kitas prievoles, taip pat apie bet kokius kitus bankus kontroliuojančių asmenų pateiktus nurodymus, kurie galėtų kelti grėsmę banko stabilumui ir patikimumui, ir sustabdyti tokių prievolių ar nurodymų vykdymą.

2. Jei bankas kitą darbo dieną po pranešimo Lietuvos bankui pateikimo negauna Lietuvos banko raštiško nurodymo nevykdyti pranešime nurodytų prievolių ar nurodymų, jis turi teisę atnaujinti pranešime nurodytų prievolių ar nurodymų vykdymą.

3. Lietuvos bankas turi teisę bankui duoti raštišką nurodymą nevykdyti pranešime nurodytų prievolių ar nurodymų esant Bankų įstatymo 67 straipsnyje nustatytiems pagrindams.

14 straipsnis. Kitų įstatymų taikymas

1. Pranešimas apie banko visuotinį akcininkų susirinkimą, kurio darbotvarkėje numatyti su finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymu susiję klausimai, viešai skelbiamas ne vėliau kaip prieš 10 dienų iki susirinkimo dienos, o paskelbtas susirinkimo darbotvarkės projektas netikslinamas. Šiuo atveju netaikomos Akcinių bendrovių įstatymo 25 straipsnio 3 ir 5 dalių, 26 straipsnio 3 dalies nuostatos. Be to, banko visuotiniame akcininkų susirinkime, kurio darbotvarkėje numatytas klausimas dėl banko įstatinio kapitalo padidinimo papildomais valstybės įnašais ar kiti su finansinio stabilumo stiprinimo priemonių taikymu susiję klausimai, turi teisę dalyvauti ir kalbėti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos atstovas, kuris taip pat turi Akcinių bendrovių įstatymo 25 straipsnio 4 dalyje nustatytas teises.

2. Valstybei įsigyjant naujai išleistas banko akcijas netaikomos Akcinių bendrovių įstatymo 45 straipsnio 5 dalies, 50 straipsnio 2 dalies, nuostatos.

3. Valstybei įsigyjant banko akcijas ar jas paimant visuomenės poreikiams netaikomos Bankų įstatymo 5 straipsnio 2-8 dalių, 23 straipsnio 1 dalies, 24, 25 straipsnių bei 41 straipsnio 4 ir 8 dalių nuostatos.

4. Valstybei įsigyjant banko akcijas netaikomos Vertybinių popierių įstatymo ketvirtojo skirsnio nuostatos.

5. Pagal šį įstatymą skolinantis ir (arba) teikiant valstybės garantijas netaikomos Valstybės skolos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies, 5 straipsnio 1 ir 2 dalies, 6 straipsnio 1 ir 2 dalies nuostatos.

15 straipsnis. Netekę galios įstatymai

Įsigaliojus šiam įstatymui, netenka galios:

- 1) Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl priemonių komercinių bankų likvidumui palaikyti“ (Žin., 1995, Nr. 104-2326);
- 2) Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijos bankams restruktūrizuoti įstatymas (Žin., 1996, Nr. 59-1406);

3) Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijos bankams restruktūrizuoti įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 1997, Nr. 35-870);

4) Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių emisijos bankams restruktūrizuoti įstatymo 2 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2000, Nr. 61-1825).

16 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalį, įsigalioja 2009 m. 1 d.

17 straipsnis. Pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šį įstatymą įgyvendinančius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

FM Teisės departamento
direktorius pavaduotoja

GB
Gediminas Uždelis
2009-03-18

[Signature]
20090318

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2008 m. spalio 13 d. Komisijos komunikatas — Valstybės pagalbos taisyklių taikymas finansų įstaigoms skirtoms priemonėms dėl dabartinės pasaulinės finansų krizės (*OL 2008 C 270, p. 8*).

2. 2009 m. sausio 15 d. Komisijos komunikatas — Finansų įstaigų kapitalo atkūrimas esant dabartinei finansų krizei: pagalbos apribojimas iki mažiausios būtinos sumos ir apsaugos priemonės nuo netinkamo konkurencijos iškraipymo (*OL 2009 C 10, p. 2*).

EM (ai) - Departamento
dir. x70 raišs pavausotojas

EM
Gediminas Užuobalis
2009.03.18

EM
2009.03.18

16

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO 4 IR 9
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Projekto tikslai ir uždaviniai. Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – įstatymo projektas) tikslas – sudaryti teisinės galimybes esant reikalui valstybės vardu teikti garantijas ne tik tiems tikslams, kurie nurodyti šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme, bet ir Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti. Šis įstatymo projektas yra teikiamas kaip susijęs kartu su Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatymo projektu.

2. Įstatymo projekte siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir teigiami rezultatai, kurių galima tikėtis priėmus įstatymo projektą. Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymas numato, kad Vyriausybė valstybės vardu gali teikti valstybės garantijas tik dėl paskolų, naudojamų valstybės investicijoms finansuoti. Tuo tarpu, viena iš priemonių, galinčių turėti teigiamos įtakos stabiliam bankų sistemos funkcionavimui, galėtų būti valstybės garantijų tarpbankinėms paskoloms, skirtoms bankų likvidumui užtikrinti, teikimas. Norint įtvirtinti tokią galimybę įstatyme, siūloma papildyti Valstybės skolos įstatymo 4 straipsnio 2 dalį bei 9 straipsnio 1 dalį, numatant, kad Vyriausybė valstybės vardu gali teikti garantijas ne tik dėl paskolų, naudojamų valstybės investicijoms finansuoti, bet ir Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti.

3. Galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir priemonės, kurių reikėtų imtis joms išvengti. Priėmus įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

4. Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai. Neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai priimtas įstatymo projektas neturės.

5. Įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai. Teikiamame įstatymo projekte siūlomi pakeitimai sudarys prielaidas stabilios, saugios ir patikimos bankų sistemos veiklos užtikrinimui.

6. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą. Priėmus teikiamą įstatymo projektą, atitinkamai reikės pakeisti Paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų bei valstybės garantijų teikimo ir suteiktų paskolų gražinimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 667.

7. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus. Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms, Europos Sąjungos teisės aktams.

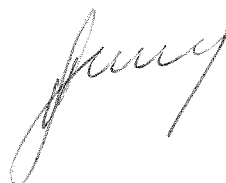
8. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymų lydimųjų aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys. Šiam įstatymui įgyvendinti lydimųjų teisės aktų projektų nereikia.

9. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas (pateikiami įvertinimai artimiausiems metams ir ateičiai). Įstatymo projekto įgyvendinimui valstybės biudžeto lėšų neprireiks.

10. Įstatymo projekto autorius ar autorių grupė, įstatymo projekto iniciatoriai: institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai. Įstatymo projektą parengė Finansų ministerijos Finansų rinkos departamentas (direktorė – Audrutė Dziskienė, tel. 2390175), atsakingas asmuo – Finansų rinkos departamento direktoriaus pavaduotoja Vilma Mačerauskienė, tel. 2390174.

11. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc: „valstybės garantijos“.

Finansų ministras

Algirdas Šemeta

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO 4 IR 9 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2008 m. d.
Vilnius

(Žin., 1996, Nr. 86–2045; 2005, Nr. 83–3041)

1 straipsnis. 4 straipsnio 2 dalies pakeitimas

4 straipsnio 2 dalyje po žodžio „finansuoti“ įrašyti žodžius “ir Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Vyriausybė valstybės vardu gali teikti valstybės garantijas dėl paskolų, naudojamų valstybės investicijoms finansuoti ir Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti.“

2 straipsnis. 9 straipsnio 1 dalies pakeitimas

9 straipsnio 1 dalyje po žodžio „finansuoti“ įrašyti žodžius “ar valstybės garantiją Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„1. Asmenys, norintys gauti paskolą iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų arba valstybės garantiją dėl gaunamos paskolos investicijų projektui finansuoti ar valstybės garantiją Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti Finansų ministerijai privalo pateikti Vyriausybės nustatytus dokumentus.“

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2009 m..... 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

2009-03-16

2009-03-16

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO 4 IR 9 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2009 m. d.
Vilnius

(Žin., 1996, Nr. 86–2045; 2005, Nr. 83–3041)

1 straipsnis. 4 straipsnio 2 dalies pakeitimas

4 straipsnio 2 dalyje po žodžio „finansuoti“ įrašyti žodžius „ir Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„2. Vyriausybė valstybės vardu gali teikti valstybės garantijas dėl paskolų, naudojamų valstybės investicijoms finansuoti **ir Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti.**“

2 straipsnis. 9 straipsnio 1 dalies pakeitimas

9 straipsnio 1 dalyje po žodžio „finansuoti“ įrašyti žodžius „ar valstybės garantiją Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti“ ir šią dalį išdėstyti taip:

„1. Asmenys, norintys gauti paskolą iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų arba valstybės garantiją dėl gaunamos paskolos investicijų projektui finansuoti **ar valstybės garantiją Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti** Finansų ministerijai privalo pateikti Vyriausybės nustatytus dokumentus.“

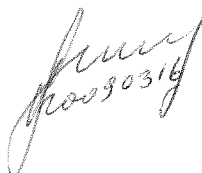
3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2009 m..... 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

PAVILNIAUSIS ĮSTATYMAS
DIRBANTIS
2009-03-16

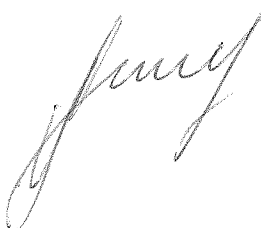

SPRENDIMO PROJEKTO POVEIKIO BAZINIO VERTINIMO PAŽYMA

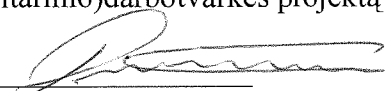
1.	Įstatymo projekto rengėjas Lietuvos Respublikos finansų ministerija.		
2.	Įstatymo projekto pavadinimas Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – įstatymo projektas).		
3.	Problemos iškėlimas Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymas numato, kad Vyriausybė valstybės vardu gali teikti valstybės garantijas tik dėl paskolų, naudojamų valstybės investicijoms finansuoti. Tuo tarpu, viena iš priemonių, galinčių turėti teigiamos įtakos stabiliam bankų sistemos funkcionavimui, galėtų būti valstybės garantijų tarpbankinėms paskoloms, skirtoms bankų likvidumui užtikrinti, teikimas. Norint įtvirtinti tokią galimybę įstatyme, siūloma papildyti Valstybės skolos įstatymo 4 straipsnio 2 dalį bei 9 straipsnio 1 dalį, numatant, kad Vyriausybė valstybės vardu gali teikti garantijas ne tik dėl paskolų, naudojamų valstybės investicijoms finansuoti, bet ir Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti.		
4.	Tikslas, kurio siekiama įgyvendinant įstatymo projektą Įstatymo projekto tikslas – sudaryti teisinės galimybes esant reikalui valstybės vardu teikti garantijas ne tik tiems tikslams, kurie nurodyti šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme, bet ir Lietuvos Respublikos finansinio tvarumo įstatyme numatytiems tikslams įgyvendinti.		
5.	Ryšys su Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais prioritetais, ilgalaikiais ir vidutinės trukmės planavimo dokumentais, Europos Sąjungos teise Teikiamas įstatymo projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai ir Europos Sąjungos teisės aktams.		
6.	Status quo ir galimų problemos sprendimo alternatyvų vertinimas		
6.1	Status quo: nepriimamas įstatymo projektas.		
	Vertinimo aspektai	Teigiamas poveikis	Neigiamas poveikis
	Atitinkamai sričiai (finansų rinkai)	Nenumatomas.	Dėl pasaulio finansų krizės gilėjantis nepasitikėjimas finansų rinkomis galėtų sukelti bankams likvidumo problemų, kurių, dėl tų pačių nepasitikėjimo rinkomis priežasčių, nepavyktų lengvai išspręsti skolinantis be valstybės garantijų tarpbankinėje rinkoje. Bankų sektoriaus problemos savo ruožtu tiesiogiai įtakotų visus Lietuvos ūkio subjektus, kurių verslo plėtra ir vystymasis tiesiogiai priklauso nuo bankų kreditavimo galimybių.
	Valstybės finansams	Nenumatomas.	Kiltų grėsmė, kad pasaulio finansų krizei palietus šalies bankų sektorių, jame kilsiančios problemos, jų nesprenžiant, galėtų turėti reikšmingos įtakos šalies ekonomikai.
6.2	I alternatyva: priimamas įstatymo projektas.		

	Atitinkamai sričiai (finansų rinkai)	Būtų sudarytos sąlygos esant reikalui imtis priemonių, reikalingų bankų, susiduriančių su tam tikromis likvidumo problemomis, veiklos užtikrinimui.	Nenumatomas.
	Valstybės finansams	Užtikrinus tinkamą bankų likvidumą būtų galima išvengti galimų neigiamų padarinių šalies ekonomikai, o tuo pačiu ir valstybės finansams.	Nenumatomas.
7.	Siūloma alternatyva Siūloma pasirinkti I alternatyvą.		
8.	Kita svarbi informacija Nėra.		
9.	Motyvuotas pasiūlymas dėl išplėstinio vertinimo tikslingumo Išplėstinis įstatymo projekto vertinimas nebūtų tikslingas, kadangi atliktas bazinis projekto poveikio vertinimas parodo jo poveikį Lietuvos finansų rinkai ir valstybės finansų sistemai.		
10.	Tolesni veiksmai Siūloma pritarti Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 4 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti jį svarstyti Lietuvos Respublikos Seimui.		

Finansų ministras

Algirdas Šemeta

(Vyriausybės kanclerio parašas)2009-03-10
(data)

PAŽYMA
APIE KLAUSIMĄ, ĮTRAUKTINĄ Į LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
POSĖDŽIO DARBOTVARKĘ

Klausimo pavadinimas – Dėl Finansinio tvarumo įstatymo projekto ir su juo susijusių įstatymų projektų (Nr. 09-0042/01/Į; 09-0043/01/Į; 09-0044/01/Į)

Pranešėjas – finansų ministras A.Šemeta.

Dalyvauja: Vyriausybės kanceliarijos Ekonomikos ir finansų departamento Biudžeto ir finansų skyriaus patarėja L.Liubauskaitė.

Suderinta	Įvertinimas
<p>Vykdytojo žyma, ar projektas atitinka Vyriausybės darbo reglamento reikalavimus <i>Liubauskaitė</i> <i>Biudžeto ir finansų skyriaus patarėja</i> <u>L. Liubauskaitė</u> <u>2009-03-03</u> (parašas, data)</p>	
<p>Teisės departamente</p> <p>Teisininkas: Gauta _____ Gražinta _____ (parašas, data) (parašas, data)</p>	
<p>Pateikta Ministerijų valstybės sekretorių pasitarimui</p> <p>Gauta _____ (parašas, data)</p> <p>Apsvarstyta _____ (data)</p>	
<p>Vykdytojo žyma apie projekto pakeitimo ar papildomo suderinimo įvertinimą pagal ministerijų valstybės sekretorių pasitarime pareikštas pastabas _____ (parašas, data)</p>	
<p>Apsvarstyta Vyriausybės pasitarime <u>2009-03-02</u> <u>2009-03-03</u> (data) <i>Liubauskaitė</i> (parašas)</p>	
<p>Ministro Pirmininko vyriausiojo patarėjo / Ministro Pirmininko patarėjo įvertinimas</p> <p>_____ (parašas, data)</p>	
<p>Teisės departamento išvada</p> <p>_____ (parašas, data)</p>	